

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/219/2021
Identifikačné číslo spisu: 7515220899
Dátum vydania rozhodnutia: 25.05.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:7515220899.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne I. Č., narodenej XX. J. XXXX, bývajúcej v B. XXX, zastúpenej JUDr. Rastislavom Cestickým, advokátom so sídlom v Košiciach, ul. Palackého č. 1, IČO: 42 249 414, proti žalovanej Obci Boliarov, so sídlom v Boliarove 25, IČO: 00 323 993, zastúpenej JUDr. Jurajom Ferenčíkom, PhD., advokátom so sídlom v Košiciach, Krivá 23, IČO: 51 034 336, o obnovu konania, vedenom na Okresnom súde Košice - okolie pod sp. zn. 16 Cpr 5/2015, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 27. októbra 2020, sp. zn. 11 CoPr 11/2020, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 31. júla 2020, č. k. 16 Cpr 5/2015-43, odmietol žalobu žalobkyne na obnovu konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 18 C 130/2011 a na Krajskom súde v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) pod sp. zn. 6 Co 163/2012 a žalovanej priznal proti žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Vychádzal pritom zo skutočnosti, že žalobkyňa v žalobe podanej na súd prvej inštancie dňa 30. októbra 2015 žiadala povoliť obnovu uvedeného konania z dôvodu porušenia jej práva na spravodlivý proces a práva na súdnu ochranu. Uviedla tiež, že budú môcť byť vykonané dôkazy, ktoré nemohli byť vykonané v pôvodnom konaní, a ktoré môžu privodiť pre ňu priaznivejšie rozhodnutie vo veci. O možnosti vykonať takéto dôkazy sa mala dozvedieť dňa 25. septembra 2015. Dňa 27. mája 2016 doručila žalobkyňa súdu prvej inštancie podanie, v ktorom prostredníctvom právnej zástupkyne uviedla svoj právny a skutkový názor na predmet sporu. Podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 3. augusta 2016 žalobkyňa následne namietala, že obecná školská rada nie je zamestnaneckou radou, ktorá je v zmysle zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v platnom znení (ďalej len „Zákonník práce“) orgánom oprávneným a povinným prerokovať výpoveď zamestnanca a jeho člena. Súd prvej inštancie poukázal na ustanovenia § 397, § 398, § 403 ods. 1 a 2, § 404 písm. c) a § 413 ods. 1 písm. a) a e) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v platnom znení (ďalej len „C. s. p.“). Žalobu žalobkyne na obnovu konania

odmietol z dôvodu zmeškania subjektívnej lehoty na jej podanie, ako aj z dôvodu, že v žalobe neuviedla a nepreukázala existenciu žiadneho z dôvodov na uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Plynutie subjektívnej lehoty na podanie žaloby na obnovu konania súd prvej inštancie počítal odo dňa, kedy sa žalobkyňa mohla dozvedieť o dôvode obnovy konania. Za tento deň považoval deň po prevzatí rozsudku odvolacieho súdu v pôvodnom konaní (ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie), najneskôr deň jeho právoplatnosti, t. j. 8. november 2012. Keďže žaloba na obnovu konania bola podaná až dňa 30. októbra 2015, žalobkyňa zmeškala subjektívnu lehotu na jej podanie. Navyše, všetky námietky, ktoré žalobkyňa v priebehu konania uviedla, boli skutočnosťami, ktoré žalobkyňa mohla použiť v pôvodnom konaní a neoznačila ani žiadne dôkazy, ktoré by nebolo možné vykonať v pôvodnom konaní. Súd prvej inštancie poukázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) z 11. augusta 2011, sp. zn. 3 Cdo 98/2011, v zmysle ktorého návrhom na obnovu konania sa nemožno domáhať nápravy prípadných pochybení pri právnom posudzovaní veci alebo nesprávnosti procesnej povahy. Na nápravu týchto nesprávností slúžia podľa povahy rozhodnutia a charakteru namietanej nesprávnosti iné opravné prostriedky.

2. Odvolací súd v záhlaví označeným uznesením uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Napriek tomu, že sa stotožnil s právnym posúdením otázky naplnenia zákonných predpokladov pre odmietnutie žaloby na obnovu konania súdom prvej inštancie, mal k nemu určité výhrady, ktoré však nemali vplyv na vecnú správnosť jeho rozhodnutia. Odvolací súd nesúhlasil s názorom súdu prvej inštancie, že žalobkyňa sa mala o dôvode obnovy konania podľa § 397 písm. a) C. s. p. (resp. § 228 ods. 1 písm. a) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku účinného v čase podania žaloby) dozvedieť v okamihu doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu o jej odvolaní. Takýto záver by bol dôvodný len v prípade, ak by predmetná skutočnosť, ktorú žalobkyňa považuje za dôvod na obnovu konania, vyplynula z predmetného rozhodnutia odvolacieho súdu. O takýto prípad však v prejednávanej veci nešlo. Žaloba bola podľa názoru odvolacieho súdu podaná oneskorene z dôvodu zmeškania objektívnej lehoty na jej podanie. Žalobkyňou uplatnený dôvod obnovy konania spočívajúci v existencii zamestnaneckej rady (ktorá mala prerokovať jej výpoveď ako podmienku jej platnosti) bol uplatnený až podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 14. decembra 2015 (dovtedy ako dôvod obnovy konania prezentovala len motív zamestnávateľa skončiť s ňou pracovný pomer a nesúlad jeho postupu s dobrými mravmi a zásadou rovnakého zaobchádzania), a teda po uplynutí objektívnej lehoty troch rokov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (dňa 8. decembra 2012). Odvolací súd sa ďalej stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobkyňa neoznačila skutočnosť, dôkaz, či rozhodnutie, ktoré by spĺňali parametre dôvodu pre obnovu konania podľa procesných predpisov. Žalobkyňou uvádzaná argumentácia mala jednak vo svojej podstate skôr právnu, než skutkovú povahu, a jednak strany svojimi tvrdeniami a argumentáciou v pôvodnom konaní neučinili spornou otázku rozsahu oprávnení a príslušnosti odborového orgánu, ktorá tak nebola pre napadnuté rozhodnutia vôbec významná. Podstatné tiež bolo, že vzhľadom na povahu žalobkyňou uvádzaných skutočností je možné mať za to, že pri bežnej starostlivosti, ktorú je možné od strán pri uplatňovaní ich práv očakávať, sa žalobkyňa mohla dozvedieť, že je členkou zamestnaneckej rady, a z toho vyvodiť ďalšie argumentačné dôsledky, už v pôvodnom konaní.

3. Uznesenie odvolacieho súdu napadla včas podaným dovolaním žalobkyňa. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) C. s. p., t. j. namietala, že jej súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietala, že súd prvej inštancie mal po začatí konania dňa 30. októbra 2015 vyzvať žalobkyňu, aby doplnila svoje podanie a mal ju poučiť o možnosti nechať sa právne zastúpiť advokátom alebo požiadať Centrum právnej pomoci o poskytnutie nároku na bezplatnú právnu pomoc. Žalobkyňa tak urobila až dodatočne a Centrum právnej pomoci rozhodlo o jej nároku na bezplatnú právnu pomoc dňa 21. decembra 2015. Súd prvej inštancie pochybil aj tým, že mal vytýčiť pojednávanie, a až následne vo veci rozhodnúť. Vzhľadom na uvedené skutočnosti nemohlo dôjsť k uplynutiu objektívnej lehoty na podanie žaloby. Dovolaciemu súdu navrhla, aby zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu, aj súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. K dovolaniu sa vyjadrila žalovaná, ktorá ho považovala za nedôvodné. Podľa jej názoru dovolanie neprinieslo žiadne relevantné argumenty, ktoré by mohli zvrátiť rozhodnutia súdov v pôvodnom konaní. Tvrdenia obsiahnuté v dovolaní sú recyklované argumenty zo žaloby na obnovu konania, resp. z odvolania žalobkyne proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba odmietnutá a súdy sa s nimi po právnej stránke logicky a vecne správne vysporiadali. Z podaného dovolania nie je zrejmé, akým konkrétnym nesprávnym procesným postupom malo byť žalobkyňu znemožnené, aby uskutočnila jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Počas celého konania mala žalobkyňa možnosť realizovať svoje práva a samotná skutočnosť, že rozhodnutie je v neprospech žalobkyne, nemožno považovať za nesprávny procesný postup súdu. Dovolaciu súdu navrhla, aby dovolanie odmietol ako nedôvodné.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť (§ 447 písm. c) C. s. p.).

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Najvyšší súd v rámci dovolacieho konania neplní úlohy prvostupňového či odvolacieho súdu ako tretej inštancie prebiehajúceho súdneho sporu. Úloha dovolacieho súdu spočíva v náprave najzávažnejších procesných pochybení, resp. v riešení otázok zásadného právneho významu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

8. Naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

9. Podľa § 420 písm. f) C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 431 C. s. p. dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 C. s. p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto aj v

danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní došlo k nej tvrdeným vadám zmätočnosti.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) C. s. p. sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to ako súd viedol konanie) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a marnosť možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 125/1999 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu.

15. Dovolateľka zmätočnosťnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) C. s. p. videla v tom, že ju súd prvej inštancie nevyzval na doplnenie svojho podania a nepoučil ju o možnosti nechať sa právne zastúpiť, a že vo veci nevytýčil pojednávanie.

16. Najvyšší súd z obsahu spisu zistil, že sama žalobkyňa v pôvodnom návrhu na obnovu konania z 29. októbra 2015 (č. l. 1 spisu) uviedla, že si nestihla nájsť právneho zástupcu a žiada o jeho pridelenie súdom. Súd prvej inštancie svojím podaním z 3. novembra 2015 (č. l. 5 spisu) žalobkyňu upovedomil, že jej návrh nemá potrebné náležitosti, a že o právnu pomoc, resp. o ustanovenia advokáta môže požiadať Centrum právnej pomoci - Kanceláriu Košice. Následne bolo súdu prvej inštancie dňa 14. januára 2016 (č. l. 13 spisu) doručené oznámenie o prevzatí právneho zastúpenia dovolateľky. Súd prvej inštancie uznesením z 5. mája 2016 sp. zn. 16 Cpr 5/2015-21 vyzval žalobkyňu na doplnenie žaloby a uviedol presný spôsob, ako tak má urobiť. Ďalej ju vyzval na predloženie dôkazov na preukázanie svojich tvrdení. Žalobkyňa podaním z 26. mája 2016 (č. l. 24 spisu) prostredníctvom právnej zástupkyne doplnila žalobu v zmysle výzvy súdu prvej inštancie. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že nedošlo k porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý proces tak, ako to namieta, keďže bola súdom prvej inštancie riadne a včas poučená o možnosti nechať sa právne zastúpiť, ako aj riadne vyzvaná na doplnenie svojej žaloby.

17. Vo vzťahu k námietke dovolateľky, že súd prvej inštancie mal pred rozhodnutím nariadiť pojednávanie, dovolací súd uvádza, že dovolateľka neuviedla, akým spôsobom malo nenariadenie pojednávania zasiahnuť do jej práva na spravodlivý proces. Uviedla iba, že súd prvej inštancie sa mal na pojednávaní podrobne oboznámiť s dôvodmi a časom podania žaloby na obnovu konania, a až následne vo veci rozhodnúť. Neuvádza však žiadne konkrétne argumenty nad rámec tých, ktoré boli uvedené v písomných podaniach produkovaných ňou v priebehu konania, ktoré by boli spôsobilé privedieť pre ňu iné rozhodnutie vo veci. V dovolaní namieta skutočnosť, že neuplynula objektívna ani subjektívna lehota na podanie žaloby, nijako sa však nevyjadruje k samotnej nedôvodnosti žaloby, ktorá bola taktiež

dôvodom na odmietnutie žaloby súdmi nižšej inštancie. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že súd prvej inštancie žalobu na obnovu konania odmietol aj z dôvodu podľa § 413 ods. 1 písm. e) C. s. p., a teda z dôvodu, že bola zjavne nedôvodná. Žalobkyňa žalobu odôvodňovala tým, že jej výpoveď z pracovného pomeru nebola prerokovaná zamestnaneckou radou, ktorej bola členom, ale odborovým zväzom, čím malo dôjsť k porušeniu ustanovení Zákonníka práce a výpoveď mala byť preto považovaná za neplatnú. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti uviedol, že všetky námietky, ktoré žalobkyňa v priebehu konania uviedla, boli skutočnosťami, ktoré mohla použiť v pôvodnom konaní, a zároveň neoznačila žiadne dôkazy, ktoré by nebolo možné vykonať v pôvodnom konaní. Žalobkyňa tak nepreukázala existenciu tvrdených dôvodov na obnovu konania podľa § 397 písm. a) a b) C. s. p. Odvolací súd ďalej dodal, že žalobkyňa sa mohla dozvedieť, že bola členkou zamestnaneckej rady a z toho vyvodí ďalšie argumentačné konzekvencie už v pôvodnom konaní. V dovolaní žalobkyňa namietala, že by na pojednávaní, ktoré mal súd prvej inštancie nariadiť, prišiel k iným záverom vo vzťahu k uplynutiu lehôt na podanie žaloby a jej dôvodnosti. Bez ohľadu na to, či bola žaloba na obnovu konania podaná včas z hľadiska plynutia lehôt dovolací súd uvádza, že nariadenie pojednávania by nemalo vplyv na záver súdov o jej dôvodnosti, a to vzhľadom na ustanovenie § 408 C. s. p., v zmysle ktorého dôvody obnovy konania možno meniť len počas trvania lehoty na podanie žaloby na obnovu konania. Ak teda súdy nižšej inštancie žalobu z hľadiska argumentácie v nej uvedenej (aj z hľadiska jej doplnení) považovali za nedôvodnú, ani uvedenie ďalších (eventuálne nových) dôvodov na prípadnom vytýčenom pojednávaní by pre žalobkyňu nebolo spôsobilé privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci ako jej odmietnutie. Žalobkyňa napokon uvedené v dovolaní ani nijako nespochybnila, ani sa k tomu nevyjadřila.

18. Z uvedeného tak vyplýva, že zo strany súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu namietaným spôsobom procesného postupu a rozhodnutia nedošlo na strane žalobkyne k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto táto dovolacia námietka nebola spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p.

19. Dovolací súd preto dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. c) C. s. p.

20. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.